

rini«. Navajam samo nekoliko izdaj: 1. Eugippius, *Leben des heiligen Severin*, übersetzt und erläutert von Mauriz Schuster, Wien, Ringbuchhandlung A. Sexl, 1946, 198 strani; 2. Eugippius: *Das Leben des heiligen Severin*. Lateinisch und Deutsch. Anhang: *Denkmäler des frühen Christentums in Österreich* von Rudolf Noll, Linz a. d. Donau 1947, 216 strani. Literarni značaj »Vitae« in njeno zanesljivost obravnava posebno Walther Bulst (Eugippius und die Legende des heiligen Severin. *Die Welt als Geschichte* 1950, 18 sqq.).

Na noben način pa se ne morem strinjati z mnenjem avtorja, da je bila Panonija takoj za tem, ko so porušili donavski limes, izgubljena za rimski imperij. (*Historia I*, str. 483.)

Zosim, 1. V. C. 46 nam pove, da je cesar Honorij postavil poštenega Generida za namestnika v Noriku, Reciji in Gornji Panoniji. Saj so celo Spodnjo Panonijo priključili leta 427 po Kr. rimskemu imperiju (Marcelini comitis Chron. ann. 427). Iz Priska (Prisci Rhetoris, Hist. Pag. 185, 13) pa zvemo, da je bila mati zadnjega rimskega cesarja Romula Augustula hčerka comesa Romulusa in da je bila rojena v Poetoviu. Na vsak način je moral biti Poetovio v prvi polovici 5. stoletja še važno mesto. (Klemenc: Ptujski grad v kasni antiki, stran 68 sqq.) Se po tem, ko je to mesto razrušil Atila, so se pobegli prebivalci kaj hitro vrnili nazaj in se naselili tako v ravnini, na današnjem gornjem Bregu, kakor tudi na Ptujskem gradu. To nam potrjujejo tudi najdbe gotskih predmetov na Bregu in njihovi grobovi, ki so iz časa Teodorikove vlade. V nasprotju s Sarijem sem prepričan, da je obstajala kontinuiteta naselja tudi v mnogih krajih Panonske ravnine. Mnoga pribežališča pa so služila prebivalcem že prej.

Med novejšo literaturo, ki jo podaja Saria, nam da posebno dobro sliko razmer v Spodnji Panoniji R. Egger s knjigo o sv. Mohorju, ki ga razlaga kot identičnega z lektorjem Hermogenosom iz Singidunuma. Ta je pa umrl mučeniške smrti v Sirmiju. (R. Egger, *Der heilige Hermagoras*, Klagenfurt 1948.)

Vsekakor je delo prof. Sarie mnogo doprineslo k razumevanju razmer v naših krajih za časa antike. Nekateri pomanjkljivosti z našega ozemlja so pač razumljive, ker pisatelju ni bilo mogoče slediti posameznim novim znanstvenim rezultatom na kraju samem.

J. Klemenc

Gorenc Marcel: *Antikna skulptura u Hrvatskoj*. 80 Tab. in 12 reprodukcij v tekstu. Državno izdavačko poduzeće Hrvatske, Zagreb 1952.

Izšlo je v biblioteki likovnih umetnosti. Fotografije je izdelal Marijan Szabo. Reproducirana dela sta izbrala in razvrstila Jela Tadijanović in Marcel Gorenc. Opremila sta zbirko Jela Tadijanović in Vilko Gliha Selan.

M. Gorenc je v uvodu razložil namen tega za naše razmere res velikega dela, kjer je poskušal na 80 fotografijah podati antični material iz Hrvatske, ki je važen zaradi svoje umetniške vrednosti. V glavnih potezah podaja položaj v Iliriku v predzgodovinskem in rimskem času. Dalje ugotavlja, da je bilo takoj po rimski okupaciji importiranih mnogo umetnin. Kasneje so pričele v naših večjih mestih delati domače delavnice, tako kiparske kakor tudi kamnoseške. V domači skulpturi lahko zasledujemo razvoj umetnosti do zrelega antično-baročnega razumevanja.

To je nekaj misli iz Gorenčevega hrvatskega uvoda, katerega povzetek je podan tudi v francoščini in angleščini.

V popisu reprodukcij, ki je tudi v obeh tujih jezikih, je označen najprej kraj, kjer je predmet sedaj spravljn. Poleg ohranjenosti in kakovosti materiala so navedene še posebne mere, čas, kdaj je umetnina nastala, in njena provenienca. V tem enostavnem in na videz skromnem popisu je glavno delo avtorja M. Gorenca. Škoda je, da ni pri vsakem kosu navedena do sedaj znana domača in tuja literatura.

J. Klemenc